

Parlamentul
Republicii Moldova

OG-07 nr. 692
07 decembrie 2022

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (ocuparea forței de muncă) (nr. 439 din 30.11.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și menționează următoarele considerente.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 820/2022, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.

2. Proiectul de lege prevede modificarea Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocuparea forței de muncă și asigurarea de șomaj și art. 20 din Codul Fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997.

Scopul proiectului de lege este de a facilita realizarea politicilor în domeniul promovării ocupării forței de muncă prin determinarea soluțiilor de instruire și angajare a șomerilor, de informare cu privire la locurile de muncă vacante create și/sau rezervate pentru persoanele cu dizabilități. Totodată, proiectul prevede majorări a cuantumului bursei pentru șomerii înmatriculați la cursuri de formare profesională, modifică modul de subvenționare a afacerii proprii și proiectelor de inițiativă locală.

Ținând cont de faptul că proiectul prevede majorarea alocărilor financiare din bugetul de stat, acest fapt urmează a fi prevăzut în proiectul legii cu privire la bugetului de stat pentru anul 2023.

3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

II. Obiecții de conținut și tehnico - legislative

• Art. I din proiect:

4. La pct. 4 din proiect este prevăzută modificarea art. 16 alin.(3) din Legea nr. 105/2018 care prevede că, *informațiile privind locurile de muncă vacante se plasează pe Portalul de angajare www.angajat.md, gestionat de Agenția Națională*. Menționăm că art. 16 din Lege reglementează evidența persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, a șomerilor și a locurilor de muncă. În acest sens, potrivit alineatului (1) al art. 16 din Legea nr. 105/2018, Agenția Națională păstrează evidența persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, a șomerilor și a locurilor de muncă vacante prin deținerea și actualizarea registrelor de evidență. În redacția actuală a alineatului (3) este prevăzut că registrul de evidență a locurilor de muncă este public.

Constatăm că, Agenția Națională înregistrează, ține evidența și actualizează registrele de evidență sus menționate, însă, nu este clar, vor fi publicate registrele, ținute în variantă electronică, sau din acestea urmează a fi selectate informațiile privind locurile de muncă vacante pentru a fi plasate pe pagina web.

Adițional, menționăm că, cadrul normativ în vigoare nu reglementează noțiunea de „portal”, iar paginile web oficiale sunt utilizate de autoritățile publice în vederea plasării informațiilor oficiale.

Din acest considerent, în vederea corespunderii terminologiei utilizate în alte acte normative, potrivit art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, recomandăm ca textul „*Portalul de angajare, gestionat de*” să fie substituit cu textul „pagina web www.angajat.md a Agenției Naționale”.

5. La pct. 8 din proiect se propune modificarea art. 23 alin.(3) lit. a) din Lege, care prevede că șomerii care necesită suport suplimentar pe piața muncii sunt *tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani rămași fără ocrotire părintească*. Reținem că, în redacția actuală a normei sunt încadrați tinerii de la 16 la 24 de ani: din familii defavorizate, orfani, rămași fără îngrijirea părinților, aflați sub tutelă sau curatelă. Este de menționat că odată cu diminuarea vârstei de la 24 la 18 ani, este exclusă categoria de subiecți ce o formează tinerii din familiile defavorizate. În cazul dat, constatăm că nu este clară excluderea acestei categorii de subiecți, în raport cu celelalte categorii prevăzute la literele b)-j) ale alin.(3) de la art. 23 din Legea nr. 105/2018.

6. La pct. 12 din proiect se propune completarea art. 35 cu alin. (3¹) care prevede că, *pentru șomerii antrenați în certificarea cunoștințelor și a competențelor dobândite în contexte de educație nonformală și informală, se acoperă cheltuielile de transport, în cazul direcționării șomerului pentru certificarea cunoștințelor și a competențelor dobândite în contexte de educație nonformală și informală în altă localitate decât cea în care locuiește șomerul*. În vederea respectării prevederilor consemnate la art. 54 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 care stabilește că, *conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de*

ortografie și de punctuație, recomandăm ca redacția alineatului (3¹) să fie expusă într-o formă clară și concisă.

7. Totodată, constatăm că proiectul operează cu următoarele noțiuni noi, în speță, „personal de suport” și „Comitet de evaluare la nivel local” care sunt prevăzute la pct. 14 și respectiv, la pct. 15-16 din proiect. În acest context, recomandăm ca art. 3 din Legea nr. 105/2018 să fie completat cu noțiunile enunțate *supra*.

Adițional, sugerăm ca noțiunile de „șomer-cursant” și „șomer-stagiar” cuprinse între paranteze la pct. 10 și pct. 11 din proiect, care prevăd modificarea art. 33 alin. (3¹) și alin. (4) și art. 34 alin.(3) din Legea nr. 105/2018, să fie incluse la art. 3 din Lege, iar dispozițiile privind modificarea art. 33 alin. (4) și art. 34 alin.(3) din Lege să debuteze cu noțiunile respective.

8. Pct. 21 din proiect stabilește modificarea art. 58 din Lege care reglementează obținerea licenței pentru activitatea legată de plasarea în câmpul muncii a cetățenilor Republicii Moldova în străinătate. Constatăm că, în redacția propusă a alineatului (5) este utilizată expresia „*preschimbarea licenței*”. Este de notat că, Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător la art. 7 stabilește condițiile de reperfectare a actului permisiv, or, licența potrivit art. 4¹ din Legea nr. 160/2011, este un act permisiv. Din acest considerent, propunem modificarea la forma gramaticală a cuvântului „*preschimbarea*” în „*reperfectarea*” întru respectarea cerinței prevăzute de art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, care prevede că terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative.

9. Pct. 22 din proiect propune o nouă redacție a art. 59 din Lege, obiectul de reglementare al căruia îl constituie suspendarea licenței pentru activitatea legată de plasarea în câmpul muncii în străinătate a cetățenilor Republicii Moldova. Alineatul (2) al normei prevede că, *temei pentru suspendarea valabilității licenței de activitate în baza deciziei autorității emitente, fără adresare în instanța de judecată, se realizează în temeiul cererii titularului privind suspendarea valabilității licenței de activitate*. Cu titlu de referință, recomandăm expunerea alineatului enunțat într-o formă clară și concisă, întru respectarea condițiilor atribuite textului proiectului actului normativ privind limbajul simplu, clar și concis, stabilite la art. 54 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 100/2017.

10. La pct. 23 din proiect se propune excluderea literei c) de la alin.(2) al art. 60 din Legea nr. 105/2018. Subliniem că, potrivit art. 60 alin.(1) lit. c), licența poate fi retrasă dacă, *a fost stabilită plasarea cu rea-credință a lucrătorilor emigranți la beneficiarul străin care a fost condamnat pentru nerespectarea drepturilor lucrătorilor emigranți*.

În cazul excluderii literei c) din dispoziția alin.(2) al art. 60 din Lege, administratorul, titularul licenței retrase și fondatorul vor avea dreptul să solicite eliberarea unei noi licențe pentru activitatea legată de plasarea în câmpul muncii în străinătate a cetățenilor Republicii Moldova după expirarea termenului de 3 ani de la data retragerii. În situația de referință, chiar dacă administratorul sau fondatorii nu au fost condamnați pentru

comiterea infracțiunilor ce atentează la drepturile salariaților (cum ar fi munca forțată), plasarea cu rea-credință a lucrătorilor emigranți la beneficiarul străin nu reduce gradul de pericol social al acestora.

Este de notat că, nota informativă alăturată proiectului nu conține informații cu referire la excluderea literei c) din textul alin.(2) al art. 60 din Lege.

Remarcăm că, dreptul la muncă, este un drept fundamental și intangibil, protecția cărui își găsește expresie în cadrul normativ internațional, european și intern, precum:

-art. 6 alin.(1) din Pactul internațional nr. 19/1966 cu privire la drepturile economice, sociale și culturale prevede că, *statele părți recunosc dreptul la muncă ce cuprinde dreptul pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și vor lua măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept.*

-art. 4 alin. (2) din Convenția europeană a drepturilor omului, stabilește că, *nimeni nu poate fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie.*

-art. 43 și art. 44 din Constituția Republicii Moldova asigură și garantează respectarea dreptului la muncă și interzice munca forțată.

Adițional, subliniem că, excluderea literei c) din dispoziția alin.(2) al art. 60 din Legea nr. 105/2018, determină încălcarea principiului de respectare a drepturilor și libertăților fundamentale consemnat la art. 3 alin.(1) lit. b) din Legea nr. 100/2017.

11. La pct. 25 din proiect este prevăzută modificarea art. 63² din Legea nr. 105/2018 care reglementează evidența lucrătorilor emigranți. Astfel, potrivit alineatului (3) al normei, *Agencia națională înregistrează contractele individuale de muncă, prestări servicii sau contractele asimilate prezentate în cadrul angajării individuale sau în baza tratatelor internaționale.* Menționăm că, în eventualitatea semnării acordurilor internaționale, redacția normei prevăzută la moment nu se va aplica și în situațiile care pot interveni pe parcurs. Din acest considerent, după cuvântul „*tratatelor*”, cuvântul „*internaționale*” urmează a fi exclus, iar dispoziția sugerăm a fi completată cu textul „*și acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte*”.

Subsecvent, cuvântul „*stipulate*” se recomandă de a fi modificat cu cuvântul „*prevăzute*”.

12. La Art. II din proiect, în temeiul art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, se recomandă substituirea cuvintelor „*în baza*” cu cuvântul „*conform*”, întrucât art. 20 din Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997, operează cu cuvântul „*conform*” în cazul în care se indică norma la care se face referință, iar cuvintele „*în baza*” sunt utilizate în alte sensuri, decât cel urmărit de autorul proiectului.

În concluzie, relevăm că la examinarea proiectului urmează a se ține cont de obiecțiile invocate și recomandările propuse în prezentul aviz, iar

oportunitatea examinării proiectului de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex.: Olga Barbălată,
tel. 820-183